

ljenju toliko umorov in drugih zločinov.

Najbolj čuden spomenik

bodo v kratkem odkrili na Poljskem. Neki kipar je predlagal, naj postavijo v Varšavi bronasti kip, katerega glava se da odstraniti. Svoj predlog je utemeljil kipar takole: »Slava zelo hitro mine. Poljska potrebuje mnogo narodnih junakov. Oblasti bi morale za to skrbeti, da pridejo ti junaki do obče slave baš tedaj, ko je narod najbolj navdušen za njihove zasluge.«

Črešnjevec pri Slov. Bistrici. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 12. junija ob 3. uri popoldne veliko javno tombolo. Dobitki so dragoceni, in sicer: prvovrstno moško kolo, lepa omara, okopalnik, postelja z nočno omarico, osipalnik, miza z dvema stoloma, blago za moško obleko, blago za žensko obleko, žepna ura, fino ogledalo s stojalom. Nadalje še več kot 200 drugih koristnih dobitev v vrednosti 10.000 Din. Cena tablici samo Din 2.50. Prosimo vsa sosedna društva, da za ta dan ne prirejajo svojih prireditev, ampak pridite vsi ta dan na Črešnjevec. Ker je čisti dobiček namenjen v korist gradnje društvenega doma, vabi odbor na obilen obisk.

Prosvetno društvo pri Sv. Vidu pri Ptuj priredi dne 5. junija popoldne ob 3. uri pri g. Francu Vavpotiču v Gočevi pri Sv. Rupertu v Slov. goricah igro dr. Kreka: »Tri sestre«. Pred in po igri poje pevski zbor venček narodnih pesmi. Na svidenje v Gočevi!

St. Andraž pri Velenju. Ponovno vabimo naše prijatelje iz domače ter iz sosednih župnij, da se sigurno udeležijo tridejanske igre »Pri kapelici«, ki jo uprizori katoliško prosvetno društvo v nedeljo, dne 5. junija ob 3. uri popoldne v društvenem domu. Igra je tako napevna, obenem pa tako šaljiva in ganljiva, da bo vsakemu žal, kdor ne bo prišel pogledat. Nastopil bo tudi pevski zbor z večjim številom pevskih točk. Vstopnina je pa tudi tako nizka.

da zaradi nje pač vsak lahko pride pogledat. Zato vljudno vabljeni vsi!

Deželani, usmilite se revnih otrok!

V začetku maja se je obrnil škofijski odbor K. A. v Mariboru na župne urade, bolj premožnih krajev s sledečo prošnjo:

Prečastitim župnim uradom.

Beda gostuje v splošnem povsod. Najhuje gospodari po trgih in mestih. Tam nele da denarja ni, marveč je na stotine hiš, družin, ki čisto niti koščka kruha nimajo.

Najbolj so prizadeti otroci, ker položaja ne razumejo in se jim zdi čudno, da so nekateri lepo oblečeni in jedo bel kruh, oni pa morajo hoditi napol nagi in dostikrat niti črnega kruha nimajo. Človek lahko na vsakem oglu naleti na take reveže, blede, suhe, bolehave... Iztegujejo roko in prosijo za kako malenkost. Človeku se krči srce od sočutja, ko jih gleda.

Koncem junija se začnejo šolske počitnice. Kako veselo bodo vriskali vaški otroci! Med poljem in travniki se bodo solnčili in srkali vase sveži zrak. Mestnim revežem se obraz ne bo razveselil niti med počitnicami. Njih niti v počitnicah ne pričakujejo nikake dobrote. Beda in pomanjkanje bo njihov delež tudi takrat. Prenašali jo bodo še težje, ker med šolskim letom so se vsaj v šoli raztresli.

Škofijski odbor li največjim revežem rad pripravi nekaj veselja. Na počitnice bi jih rad poslal, da bi se tudi oni enkrat navžili svežega zraka, napili toplega mleka in najedli kruha. Sam te akcije ne more izvesti, radi tega se obrača na Vas, gg. dušni pastirji.

V posameznih župnijah je gotovo večje število bogatih družin, ki bi poleg domačih družinskih članov lahko preživljale vsaj še enega otroka. K takim družinam bi lahko spravili naše mestne uboščke. Ti otroci bi pomagali pasti krave in opravljali druga lažja dela.

Odbor Vas prav toplo prosi, stopite k takim bogatim družinam, pojasnite jim ves položaj. Opišite bedo mestnih otrok tudi s prižnic. Ta in oni se bo gotovo omehčal.

Ko bo ta akcija končana, sporočite odboru, koliko otrok bi lahko poslali v Vašo župnijo. Ker čas beži, prosimo, da storite to čim prej.

Prosimo v imenu Kristusovem, ki je iz ljubezni do nas daroval vse in je zapovedal, da moramo potrebnim vsi izkazovati dela usmiljenja.

Ves trud bo Bog poplačal.

Jerebič Franc l. r., predsednik

Kolenc Franc l. r., tajnik.

S to prošnjo se odbor tem potom obrača na vse župne urade. Prošnja naj ne bo glas ypijočega v puščavi.

Obenem se obračamo na vse dobro ljudstvo na deželi. Nihče naj ne čaka, ali pride k njemu g. župnik ali g. kaplan, marveč kdor lahko sprejme kakega otroka, naj kar piše odboru (Tajništvo K. A. Maribor, Aleksandrova cesta 6/I.). Mestnih otrok se ni treba nobenemu bati, ker so tudi oni ljudje. Pomagali bodo pri vsakem delu, ki ne bo presegalo njihove moči. Ko pa se na jesen vrnejo, bodo doma z veseljem pripovedovali o dobrih ljudeh na deželi.

Dobro slovensko ljudstvo, odpri srce in roke ubogim mestnim šolarčkom!

Vuzenica. Po dolgi in težki bolezni je na binokšno nedeljo ob 17. uri umrla posestnica in gostilničarka gospa Julijana Gregl, splošno znana »Črešnikova teta«. G. Črešnik Anton je leta 1916 padel na soški fronti, tri leta pozneje je umrla njegova soproga ter zapustila tri male otročiče: sina in dve hčerki. K tem sirotam se je s svojega posestva v Ribnici na Pohorju preselila kot teta njihove pokojne matere neporočena Julijana Gregl in od takrat pa do svoje smrti kot najboljša mati skrbela za njih vzgojo v krščanskem in narodnem duhu, poleg tega pa je vodila Črešnikovo gostilno in celo gospodarstvo z obhudovalja vredno spretnostjo. Ker je bila do vsakogar prijazna in dobrohotna, si je pridobila srca Vuzeničanov in okoličanov, katerim ostane v blagem spominu. Bila je radodarna do revežev, pomagala je ljudem, če so bili v denarni zadregi, izdatno je podpirala tudi domače gasilno društvo. Opetovano previdena s svetotajstvi, je boguvidno pričakovala, da jo smrt reši hude-

željo, naj bi se ustanovil v Belgijskem Kongu živalski park. Dvajset let je minulo, predno so izpolnili pokojnikovo željo.

Nov tečaj mraza.

Rusko geografsko društvo je poslalo profesorja Obručeva v deželo Jakutov, kjer je učenjak odkril nov tečaj mraza na zemlji. V dolini Olmekeon je ekspedicijska doživela temperaturo do 65.2 stopinj pod ničlo. Najprvo so člani odprave mislili, da so se zmotili, toda pozneje so se prepričali, da se niso prevarili. Sapa je zmrznila pri izdihavanju kakor bi šumela. Jakuti, ki jim je ta stvar dobro znana, imenujejo ta proces »šepetanje zvezd«. Do-

bega v nadi, da bo zaigral v hrvatsko-slavonski Krajini krvavo kolo, po čemur so hlepeli odločilni turški krvoloki.

Kakor hitro je došel Hasan v Bosno, je pričel vznemirjati obmejne kraje. Že 3. maja 1591. je naznanil ban Tomaž Erdedi karlovškemu generalu Andreju Turjaškemu, da je dal napraviti bosanski paša pri Svinjaru pod Gradiško iz ladij most čez Savo in bo udaril na Bihač ali na Slavonsko krajino. General je menil, da je Bihač v večji nevarnosti kot Sisek in je poslal zato tamšnjemu poveljniku pl. Obračanu 200 mož iz Karlovca na pomoč. Andrej Turjaški je pisal tudi kranjskim deželnim stanovom, naj mu pošljejo smodnika ter svinca ter vse pripravijo, da vpokličejo za slučaj potrebe domobrance.

Med tem je bil zbral Hasan krog sebe vse podrejene sandžake* in vojsko 18.000 mož. V prvih dneh avgusta je udaril s to armado proti Sisku. Trdnjava je bila last zagrebškega kapitlja,

* Berglerbegluki, katere smo prej omenili, so se delili v turški državi na sandžake. Načelovali so jim sandžaki ali pa so se imenovali tudi paše.

ki je določil za poveljnika kanonika Nikolaja Mikca in Štefana Kovačiča. Siščani so se pod svojima duhovnima poveljnikoma junaško branili in prizadeli Turkom mnogo škode. Ker so hkrati došle od vseh strani na pomoč krščanske čete, je prekinil Hasan že četrti dan obleganje in pričel umik proti Gradiški 11. avgusta.

Zagrebški kapitelj pa ni zaupal Hasanu, ampak je po njegovem odhodu Sisek zopet utrjeval. Vnovič je prosil pomoči slovenske dežele. Kranjci bi bili radi pomagali, ali so že bili razposlali svoje topove v Karlovec, Bihač in druge krajinske trdnjave, denarja pa niso imeli. Še za karlovško posadko so dobili le s težavo 2000 gld. na posodo, da so jih poslali Turjaškemu. Dežela je bila vsled vednih bojov tako obubožala, da ni mogla več pošteno preskrbljevati karlovške posadke. General Andrej Turjaški je bil prisiljen vsled pomanjkanja živeža razpustiti vojake po kmetih, da so se preživeli z ropom.

Hasan paša res ni dolgo miroval. Meseca oktobra 1591. je napadel Slavonsko krajino. Dril je s 16.000 možmi iz Vakarskega Sandžaka proti

ga trpljenja v njeni bolezni. Poleg sorodnikov od blizu in daleč in množice domačega ljudstva so se njenega pogreba udeležili polnoštevilo domači gasilci, gospod dekan pa ji je ob odprtem grobu izpregovoril v slovo ganljive besede. V miru počivaj, dobra »črešnikova teta«, in lahka ti bodi zemljica pohorska! Za teboj je ostalo mnogo hvaležnih src, ki ti kličejo: Na svidenje nad zvezdami!

Trbonje. Komaj je nastopil veseli in cvetoč mesec maj, že so se žalostno oglašali zvonovi pri župni cerkvi in gori pri sv. Danijelu ter naznanjali daleč naokoli, da je pri nas umrl od kapi zadet Jurij Vrhnjak, po domače Urban, veleposestnik, star 68 let. V soboto, dne 7. maja, je dopoldne do 10. ure še sekal steljo, ko mu je postalo nenadoma slabo. Poprosil je ženo, naj mu skuha domačih zdravil, legel je v posteljo, a ni več spregovoril besede, toda žila je še močno bila. Poslali so po domačega g. župnika, ki je bolniku podelil sveto poslednje olje. Rajni je bil stebel katoličanstva, zaveden Slovenec in zvest naročnik in čitatelj »Slov. Gospodarja«. Vsled hrome noge in velike daljave od župne cerkve, ni mogel vedno obiskovati službe božje, pa je vselej zato doma zmoli vse tri dele rožnega venca. Bil je oče devetih otrok in oproščen davkov. Njegovega pogreba se je udeležilo mnogo dobrih faranov, sosedov, znancev, prijateljev in sorodnikov. Domače je nenadna smrt dobrega očeta zelo pretresla. — Poročila se je vrla mladenka Franca Šak, po domače Potočnikova z Jožefom Jeznik, posestnikom v Dravčah, in Ljudmila Gracej z Maksom Kupnik. V novi cerkveni skladni odbor so izvoljeni sledeči: Julij Snuško, trgovec, kot načelnik, Gašpar Korat, posestnik, Anton Korat, posestnik, Jakob Uršnik, po domače Kučej, posestnik in Gregor Rudolf, kovač.

Sv. Anton na Pohorju. God sv. Antona Pad., velikega čudodelnika, se bo obhajal slovesno v ponedeljek, dne 13. junija; na predvečer sprejem selniške procesije z Marijinim kipom, ki so ga svoječasno darovali Selničani, pozdravni govor in večernice. Drugi dan se začnejo svete maše ob 4. uri, ob 6. uri pridiga in peti sveta maša po namenu selniške procesije, procesije iz Vuzenice in Ribnice, tihe sv. maše, ob 10. uri pridiga in slovesna sveta maša za dobrotnike cerkve; pri obeh opraviilih darovanje za cer-

kvene potrebe. Za prejem svetih zakramentov bo dovolj prilike. Lepa nedelja se bo obhajala naslednjo nedeljo, 19. junija, dvojno sveto opravilo, in sicer ob 6. in 10. uri. Častilci sv. Antona, pridite v obilnem številu!

Jarenina. V ponedeljek, dne 23. maja smo spremili k zadnjemu počitku nad vse spoštovano veleposestnico Elizabeto Ledinek. Mnogoštevilna množica pogrebcev je pokazala, kako je vse spoštovalo rajno. Saj si je pa to tudi zaslužila. Bila je to ženska, da malo takih. Bila je izvrstna gospodinja, gostoljubna, nad vse prijazna in resnično pobožna. Rada je podpirala domačo cerkev ter bila dolga leta navdušena cerkvena pevka, ki je s svojim krasnim glasom povzdigovala čast božjo. Posebno pa je omeniti, da je imela veliko usmiljenje do revežev. Bila je res druga Elizabeta Turinška. Bog pa jo je obiskal z hudo boleznijo — imela je rak — kar pa je z angelsko potrpežljivostjo prenašala. Trpela je skoraj tri leta. Ker pa je bila posebna častilka Matere božje, jo je Bog gotovo za plačilo njene potrpežljivosti poklical k sebi v tem, Mariji posvečenem mesecu, staro 57 let. Pri njenem pogrebu so bili trije g. duhovniki, med njimi dolgoletni prijatelj Ledinekove hiše, šentiljski g. župnik, nekdanji jareninski kaplan. Na pokopališču je imel č. g. kanonik Jožef Čizek prekrasen, zelo ganljiv govor v slovo, pri katerem je ostalo le malokatero oko suho — celo moške so jokali. Jarenina je izgubila z rajno veliko. Navadno posvetni ljudje ne obračajo oseb, ki so pobožne in članice raznih katol. društev, a pri rajni je bila to izjema. Spoštovalo jo je vse radi njene resnične pobožnosti in drugih lepih lastnosti. Z njo je Jarenina res izgubila svetnico. Ona je bila ena tistih izmed zdaj že redkih faranov, radi katerih je dobila Jarenina prilep »pobožna«. Naj bo rajni zemljica lahka! Naj počiva v miru! Naj dobi posnemovalce!

Gornja Sv. Kungota. Prihodnjo nedeljo, dne 5. junija slavi župnija Gornja Sv. Kungota praznik presv. Srca Jezusovega. Služili se bodo dve sveti maši, in sicer prva ob 6. uri, druga pa ob 9. uri. Pred drugo sveto mašo procesija s kipom božjega Srca po vasi.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Toliko kresov v proslavo 60 letnice dr. Korošca kakor pri nas menda ni bilo v nobeni slovenjgoriški župniji. Na vsakem bolj vidnem kraju je piapolal

ogenj. Najodličnejši kres pa se je kuril med pokanjem možnarjev, ob čarobno lepih raketah in bajno razsvetljavo na znanem visokem Drankovcu, odkoder se vidijo ne samo cele Slovenske gorice, ampak tudi daleč po lepem zelenem Pohorju in v Prekmurje. Blizu 200 veselih gledalcev je mrgolelo okoli ognja, ki je s svojo mogočnostjo kazal našo ljubezen do voditelja slovenskega naroda.

Sv. Vid pri Ptuj. V nedeljo, dne 22. maja je priredila Jadranska straža iz Ptuja izlet k nam. Naše poverjenstvo je v zvezi s Prosvetnim društvom napravilo lepo uspelo akademijo. Pevci so pod vodstvom spretnega g. organista zapeli prelepo pesem »Buči, morje adrijsko«. Otroci so deklamirali v zboru pesem morju v pozdrav. G. župnik je nato govoril o morju in pokazal njegovo korist, pa pokazal tudi na koristi, ki jih imamo mi od morja. Njegov govor je bil sprejet z velikim odobravanjem. Mali kino aparat nam je pokazal lepoto morja. Tako je ta akademija spet pokazala, kako se naša društva gibljejo in delajo za procvit kulture in dobrobit domovine. — V torek je pogorela hiša posestnika Filipaja v Trzcu. Bil je le malo zavarovan. — Gasilci v Jurovcu so si kupili motorno brizgalno in avto. Mlademu društvu čestitamo!

Mala Nedelja. Neprestani požari v okolici Male Nedelje so privedli domačine do sklepa, da so ustanovili prostovoljno gasilno društvo, ki se lepo razvija. Vendar mu manjka sredstev, da si izpopolni gasilske priprave in zato se bo vršila dne 5. junija na vrtu gostilne g. M. Kosi velika tombola, katere glavni dobitke je lepa krava. Potem še moška obleka, panj s čebelami, sod vina in še 300 krasnih dobitkov. V interesu vsakega posameznika je, da pride. Mogoče je ravno sreča namenjena njemu, da dobi kravo za 3 Din.

Gornja Radgona. Pri nas je vino, in sicer dobro, na kmetih po 4 Din, v gostilni po 8 do 14 Din. Po 4 Din ga prodajajo kmetje, če kdo vzame pet litrov. Drugače je pa po 2 do 3 Din. Pijemo, kar se da. Ob nedeljah tako proti večeru obletavajo brneči hrošči padle junake za domo — vino. No, pa zdaj je topel čas — pesniško lepe, mile noči — ne prehladna rosa, tako da ne bo prevelika zguba. Pravijo, da je »griza«. Najlažje se ta bolezen ozdravi s pristo in poceni kapljico. Kdo bi si delal skrb!

Moslavini, dalje v Ivanič in prišel le eno nemško miljo od Zagreba blizu Križa. Sedem milj na okoli je vse požgal, razdejal trge, vasi, cerkve, gradove in odpeljal seboj ljudi, živino, žito in seno. Ko se je vračal, je gnil seboj nad 1000 ujetnikov. Graničarji pešci so pa prestregli vračajoče se Turke v soteski pri Čazmu, jih mnogo posekali in ujeli.

Že v začetku novembra 1591. se je zopet vrgel Hasan z begom iz Like na trdnjavo Repič in se je polastil že drugi dan. Niso je razdejali oblegovalci, ampak nesreča. Kristjanom se je vnel v trdnjavi smodnik in stolp je zletel v zrak s posadko vred. — Po pravici se je sedaj pl. Obračan bal za trdnjavo Bihač, kateri je poveljeval. Milo je prosil svoje kranjske rojake, naj mu pošljejo nekaj sto vojakov na pomoč, da ne izgine tudi ta slavna postojanka v plamenu. Kranjske deželne stanove je zadela Obračanova zadeva v srce. Dne 11. novembra so pokali po celem Kranjskem topiči in goreli kresovi, ki so klicali k orožju pešce in konjike. Tri dni pozneje je bila kranjska pehota že zbrana in je hotela baš odkorakati v Kra-

jino, ko pride od Andreja Turjaškega vesela vest, naj se razidejo domov, ker je Hasan zapustil bihačko okolico.

Po zimi 1. 1591-92 je utrjeval zagrebški kapitelj Sisek. Dotlej je bila trdnjava bolj slaba. Zunanja mestna ograja je bila spletena iz šib in namazana z blatom. Treba pa je bilo napraviti zid in okope. Kanonika, ki sta bila poveljnika, sta želela imeti tudi stalne straže ob zidovju trdnjave in bregovih Kolpe. Zagrebčanom pa se je zdela nujna potreba, da se utrdi ne le Sisek, ampak tudi Zagreb, ki bi bil moral okusiti turško silo koj za Siskom.

Spomladi leta 1592 je začel izvrševati Hasan prav na tistem in zvičajno svoje naklepe ob bregu Kolpe. Tam, kjer se izliva Petrinja v Kolpo, je začel graditi z veliko naglico novo trdnjavo, ki bi dobila po reki ime Petrinja. Dne 18. aprila je gledalo zidovje že poldrugi seženj iz tal. Teden pozneje so postavili za obzidje že topove, natakili po zidovju 20 turških zastav in ukazano je bilo za opoldne v znamenje veselja ustreliti tritisočkrat.

(Dalje prihodnjič.)

slej so smatrali za tečaj mraza sibirsko mesto Verhojansk, kjer pa znaša največji mraz »komaj« 53.9 stopinj pod ničlo.

Konec smrtnih skokov iz zrakoplovov.

Avstralski poročnik J. Reece je napravil nove vrste padalo, ki bo po njegovem zatrdilu za vselej preprečilo žalostne smrtno skoke, ki so še vedno pogosti. Reece je namreč dodal sedanjemu navadnemu padalu še majhno, takomenovano pilotno padalo, ki je tako preprosto zloženo, da se vedno zanesljivo odpre in s svojim odporom pomaga toliko, da se razgrne tudi pravo ali glavno padalo.